

Sygn. akt: I ACa 1388/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wiesława Kuberska (spr.)
Sędziowie:	SSA Małgorzata Stanek SSO del. Joanna Walentkiewicz - Witkowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Jacek Raciborski

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **S. S. (1)**

przeciwko **Skarbowi Państwa - (...) Inspektorowi (...)w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 29 czerwca 2010 r. sygn. akt I C 2625/08

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt. 1, 2, 3 i 4 w ten tylko sposób, że w punkcie 1 zamiast kwoty 423.238,29 zł. zasądza kwotę 392.566,33 (trzysta dziewięćdziesiąt dwa tysiące pięćset sześćdziesiąt sześć 33/100) złotych w punkcie 3 zamiast kwoty 34.941,77 zł. zasądza kwotę 31.160,02 (trzydzieści jeden tysięcy sto sześćdziesiąt 2/100) złotych, natomiast w punkcie 4 nakazuje ściągnąć: od powoda S. S. (1) zamiast kwoty 2.124,07 zł., kwotę 2.478,08 (dwa tysiące czterysta siedemdziesiąt osiem 8/100) złotych, a od Skarbu Państwa – Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w P. zamiast kwoty 4.956,16 zł. kwotę 4.602,15 (cztery tysiące sześćset dwa 15/100) złote;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od Skarbu Państwa - Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w P. na rzecz S. S. (1) kwotę 10.800 (dziesięć tysięcy osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym;

IV. oddala wnioszek o zwrot na rzecz Skarbu Państwa – (...) Inspektora (...)w P. spełnionego świadczenia.

Sygn. akt I A Ca 1388/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 czerwca 2010 r. Sąd Okręgowy w Płocku zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – (...) Inspektora (...)w P. na rzecz powoda S. S. (1) kwotę 423.238,29 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 7 stycznia 2009 r. do dnia zapłaty, oddalając w pozostałej części jego powództwo o zapłatę kwoty 600.301,74 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 14 października 2003 r. (pomniejszonej o kwotę 63.758,25 zł., co, do której powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia) tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie (...) Inspektora (...)w P. przy wykonywaniu władzy publicznej, a nadto orzekł w przedmiocie kosztów procesu

(wyrok – k. 2405 – 2406).

Opozycyjne stanowisko strony pozwanej, zawarte w odpowiedzi na pozew wskazywało na żądanie wydania postanowienia dotyczącego uznania (...) Inspektoratu (...)w W. za organ państwowej jednostki organizacyjnej reprezentujący Skarb Państwa w niniejszej sprawie. Pozwany wystąpił przy tym o oddalenie powództwa, gdyż postanowienie o wstrzymaniu pracy kruszarki nie było wykonane, a ze względu na to, że postanowienie z dnia 10 grudnia 2002 r. nie zostało zaskarżone przez powoda, należało uznać, że zostało ono przez niego zaakceptowane

(odpowiedź na pozew – k. 1038 – 1041).

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego w całości i uznaje je za własne, lecz za najistotniejsze – na obecnym etapie postępowania – dla rozstrzygnięcia sprawy uznaje następujące okoliczności.

S. S. (1) od 1994 r. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...), zajmuje się szeroko rozumianym budownictwem drogowym. W 2002 r. jego przedsiębiorstwo było zlokalizowane na działce położonej w miejscowości B. N., oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 39, należącej do K. i W. małżonków S. oraz W. i S. małżonków S.. Na tej nieruchomości powód wydobywał piasek na podsypki stosowany w budownictwie, zajmował się również transportem.

Na skutek skarg mieszkańców, w dniu 7 października 2002 r. inspektorzy (...)w P.: J. K. i D. S. przeprowadzili kontrolę w przedsiębiorstwie powoda i stwierdzili, że w zakładzie prowadzona jest działalność związana z magazynowaniem odpadów typu budowlanego, tj. betonu, który następnie przerabiany jest na kruszywo betonowe po skruszeniu na kruszarce typu poligonowego. Opisali, że kruszarka zlokalizowana jest na terenie zakładu, jako naczepa samochodowa, ustawiona na czterech płytach betonowych, na których zamontowano urządzenie kruszące.

Postanowieniem nr (...) z 10 grudnia 2002 r. (...)Inspektor (...)w P. wstrzymał użytkowanie kruszarki typu poligonowego, zlokalizowanej na terenie działki nr ewid. 39 w miejscowości B. N., gm. S.. W uzasadnieniu wskazał, że kruszarka jest urządzeniem technicznym - budowlą i na jej lokalizację niezbędne jest uzyskanie pozwolenia na budowę.

Mieszkańcy wsi w dalszym ciągu zwracali się o interwencję m.in. do (...) Inspektora (...)w P., zarzucając S. S. (1), że mimo nakazu wstrzymania użytkowania, kruszarka nadal pracuje.

W dniu 2 stycznia 2003 r. (...)Inspektor (...)

w P. upomniął właścicieli działki nr (...) w B. Nowej i wezwał ich do wykonania zobowiązań wynikających z postanowienia nr (...),

tj. wstrzymania użytkowania kruszarki typu poligonowego.

W dniu 17 stycznia 2003 r.(...)Inspektor (...)wydał decyzję, w której zobowiązał K. i W. małżonków S. oraz W. i S. małżonków S. m.in. do opracowania planu zagospodarowania działki nr ewid. 39 w B. N., z uwzględnieniem lokalizacji kruszarki typu poligonowego oraz innych elementów zagospodarowania wraz z opisem technicznym, celem uzyskania pozwolenia na użytkowanie.

W dniu 18 lutego 2003 r. (...)Inspektor (...) w P. wystawił tytuł wykonawczy przeciwko K. i W. małżonkom S. oraz W. i S. małżonkom S. dot. wstrzymania użytkowania kruszarki. Postanowieniem z dnia 18 lutego 2003 r. nałożył na właścicieli nieruchomości grzywnę w celu przymuszenia w wysokości 5.000 zł.

W związku z powyższym W. S. i S. S. (1) wnieśli do (...) (...) w W. zażalenia na postanowienie z 18 lutego 2003 r. o nałożeniu grzywny. W uzasadnieniu wskazali m.in., że kruszarka nie jest budowlą, a maszyną budowlaną – naczepą samochodową trzyosiową, stojącą na podporach, niewymagającą podbudowy fundamentowej ani utwardzonego terenu.

Ponadto postanowieniem z 3 marca 2003 r. (...) Inspektor (...)w P. nie uznał zarzutów w sprawie prowadzonego postępowania egzekucyjnego, dot. tytułu wykonawczego z 18 lutego 2003 r., wystawionego wobec niewstrzymania przez zobowiązanych W.

i S. S. (1) oraz K. i W. S., użytkowania kruszarki typu poligonowego, zlokalizowanej na działce nr (...) w miejscowości B. N.. W uzasadnieniu (...) Inspektor (...)w P. podtrzymał swój pogląd na temat tego, że wspomniana kruszarka jest budowlą i wymaga uzyskania pozwolenia budowlanego. Orzeczenie to ponownie zaskarżyli S. S. (1) i W. S..

W dniu 13 czerwca 2003 r. S. S. (1) złożył do (...) (...)Inspektora (...)w W. wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji nr (...)z 17 stycznia 2003 r. oraz o wstrzymanie wykonania powołanej wyżej decyzji.

Postanowieniami z 17 września 2003 r. (...) Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego wstrzymał z urzędu wykonanie postanowień (...) Inspektora (...)w P. nr (...) z 10 grudnia 2002 r. oraz wstrzymał wykonanie decyzji z 17 stycznia 2003 r. nr (...).

(...) (...) Inspektor (...)w W. postanowieniem nr (...)z 13 października 2003 r. stwierdził nieważność postanowienia nr (...) (...)Inspektora (...) w P. oraz decyzją nr (...)z 13 października 2003 r. stwierdził nieważność decyzji nr (...) (...)Inspektora (...)w P..

Postanowieniem z 15 października 2003 r. (...) (...)Inspektor (...)w W. uchylił zaskarżone postanowienie (dot. nałożenia grzywny) w całości i umorzył postępowanie I instancji, wskazując, że powodem uchylenia zaskarżonego postanowienia i umorzenia postępowania jest stwierdzenie nieważności postanowienia nr (...) z 10 grudnia 2002 r.

W dniu 15 października 2003 r. (...) (...)Inspektor (...)w W. wydał postanowienie, w którym umorzył postępowanie zażaleniowe.

Przed Sądem Rejonowym w Płocku w sprawie VII K 360/03 toczyło się postępowanie karne przeciwko S. S. (1) oskarżonemu o popełnienie czynu z art. 90 ustawy Prawo budowlane, który miał polegać na tym, że w październiku 2002 r. na terenie działki nr (...) w miejscowości N. zlokalizował do użytkowania kruszarkę typu poligonowego bez wymaganego zezwolenia na budowę. Postanowieniem z 12 listopada 2003 r. Sąd Rejonowy w Płocku umorzył postępowanie wobec tego, że czyn nie zawierał znamion czynu zabronionego.

W okresie obowiązywania nakazu wstrzymania użytkowania kruszarki od

10 grudnia 2002 r. (tj. od dnia wydania postanowienia nr (...)) do 17 września 2003 r. (tj. do dnia wstrzymania z urzędu wykonania postanowienia nr (...)) S. S. (1), co do zasady nie korzystał z w/w urządzenia. Maszyna była uruchamiana dwukrotnie ze względu na próby pomiaru hałas oraz ewentualnie z przyczyn technicznych.

W świetle tych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy nie podzielił poglądu strony pozwanej, że w sprawie brak jest podstawy prawnej pozwalającej uwzględnić żądanie powoda. Skoro S. S. (1) wywiódł roszczenie odszkodowawcze ze zdarzeń powstałych przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, roszczenie to należy oceniać przez pryzmat art. 417 § 1 k.c. w brzmieniu sprzed dnia 17 września 2004 r., rozumianego w ten sposób, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności. Trybunał Konstytucyjny, bowiem wyrokiem z dnia 4 grudnia 2001 r. w sprawie SK 18/00 orzekł, że art. 418 k.c. jest niezgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji, a art. 417 k.c. rozumiany w ten sposób, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności, jest zgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji (OTK 2001, nr 8, poz. 256). Na skutek tego wyroku art. 418 k.c. utracił moc z dniem 18 grudnia 2001 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 145, poz. 1638), a jego usunięcie z porządku prawnego spowodowało, że podstawą odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wynikłą z wydania orzeczenia lub zarządzenia w przypadkach objętych dotychczas hipotezą art. 418 k.c., stał się art. 417 k.c. rozumiany zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, czyli z pominięciem – w wyprowadzanej z niego normie – przesłanki winy funkcjonariusza państwowego (wyrok Sądu Najwyższego z 28 listopada 2008r. V CSK 271/08). Stwierdzenie przez (...) (...)Inspektora (...)nieważności postanowienia z 10 grudnia 2002 r. w sprawie wstrzymania pracy kruszarki typu poligonowego, wydanego przez (...) Inspektora (...)w P., wskazuje jednoznacznie na niezgodne z prawem działanie tegoż funkcjonariusza państwowego.

Zdaniem Sądu I instancji powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części dotyczącej kwoty 423.238,29 zł., na którą składają się:

- kwota 279.500 zł. tytułem utraty korzyści, jakie mógłby osiągnąć powód, gdyby mógł wykonać zamówienie na rzecz (...) spółki z o.o. w C.,
- kwota 107.500 zł. tytułem utraty korzyści, jakie mógłby osiągnąć powód, gdyby mógł wykonać zamówienie na rzecz T. L. i P. S. – wspólników spółki cywilnej (...),
- kwota 30.671,96 zł. tytułem strat w związku z uiszczeniem dwóch rat leasingowych, mimo przestoju kruszarki,
- kwota 5.566,33 zł. tytułem dodatkowych kosztów, jakie powód poniósł w związku z koniecznością przestawienia kruszarki w stronę hałdy gruzu nagromadzonego w okresie wyłączenia jej z użytkowania.

Sąd uwzględnił roszczenia powoda wynikające z utraty korzyści, jakich nie osiągnął w związku z niewykonaniem zleceń wytworzenia kruszywa i jego transportu na rzecz spółki (...) i wspólników spółki cywilnej (...). Sąd ustalił, jakie wydatki musiałby ponieść S. S. (1), aby wykonać obydwie zamówienia i odjął je od ceny umówionej przez strony. Sąd pominął w kosztach uzyskania przychodu tzw. koszty pośrednie, stosując tę zasadę konsekwentnie również przy określaniu strat wynikających z konieczności przestawienia kruszarki.

Sąd a quo zasądził odsetki ustawowe od kwoty 423.238,29 zł. na podstawie art. 481 k.c., przy czym od dnia 7 stycznia 2009 r. do dnia zapłaty, a nie od 14 października 2003 r. W myśl art. 476 k.c. dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. Pozwany Skarb Państwa – (...) Inspektor (...)

w P. został wezwany do spełnienia świadczenia poprzez doręczenie mu pozwu, który otrzymał 6 stycznia 2009 r., zatem pierwszym dniem zwłoki był dzień następny, czyli 7 stycznia 2009 r. Nie ma podstaw, by uwzględnić żądanie powoda i zasądzić na jego rzecz odsetki ustawowe od 14 października 2003 r., tj. od dnia stwierdzenia nieważności postanowienia nr (...) z 10 grudnia.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., stosunkowo je rozdzielając (uzasadnienie zaskarżonego wyroku – k. 2413 – 2440).

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany, zaskarżając go w zakresie pkt. 1, 3 i 4 oraz zarzucając:

1. sprzeczność ustaleń faktycznych Sądu z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie przez przyjęcie, że kruszarka, której dotyczyło postanowienie (...) Inspektora (...)w P. nr (...) z dnia 19 grudnia 2002 r. nie była użytkowana w okresie do czasu wstrzymania wykonania tegoż postanowienia przez (...) (...)Inspektora(...)postanowieniem z dnia 17 września 2003 r. nr (...), wydanym w toku odwoławczego postępowania egzekucyjnego, wszczętego zażaleniem powoda z dnia 10 marca 2003 r. na postanowienie nr (...) (...) Inspektora (...)w P. z dnia 3 marca 2003 r. o nieuznaniu zarzutów w sprawie prowadzonego postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu wykonawczego z dnia 18 lutego 2003 r., znak (...), wystawionego wobec nie wstrzymania użytkowania kruszarki przez zobowiązanego,

2. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i wybiórcze ich przyjmowanie,

- art. 6 k.c. i 232 k.p.c. przez pominięcie, że ciężar udowodnienia powstania szkody i związku przyczynowego spoczywał na powodzie, który tego nie uczynił.

3. naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 417 § 1 k.c. i art. 361 k.c. przez wadliwe przyjęcie, że w sprawie zaistniały przesłanki do ich zastosowania oraz ewentualnie art. 362 k.c. przez pominięcie jego zastosowania, ze względu na to, że jeżeli w ogóle szkoda powstała, to w całości do jej powstania przyczynił się powód,

- art. 98 k.p.c. i 100 k.p.c. przez obciążenie pozwanego kosztami oraz nieproporcjonalnymi wydatkami.

W następstwie tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa o kwotę zasądzoną w pkt 1. sentencji wyroku oraz orzeczenie o kosztach procesu wg norm przepisanych, w tym o kosztach zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego Skarbu Państwa, ewentualnie o uchylenie wyroku w skarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach

(apelacja – k. 2444 – 2457).

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2010 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi zmienił zaskarżony wyrok w pkt. 1, 2, 3 i 4 w ten tylko sposób, że w punkcie

1 zamiast kwoty 423.238,29 zł. zasądził kwotę 392.566,33 zł., w punkcie

3 zamiast kwoty 34.941,77 zł. zasądził kwotę 31.160,02 zł., natomiast

w punkcie 4 nakazał ściągnąć: od powoda S. S. (1) zamiast kwoty 2.124,07 zł. kwotę 2.478,08 zł., a od Skarbu Państwa - (...) Inspektora (...)w P. zamiast kwoty 4.956,16 zł. kwotę 4.602,15 zł.; oddalając apelację w pozostałym zakresie oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego

(wyrok SA – k. 2490 – 2490 verte).

Od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi pozwany wniósł skargę kasacyjną, wskazując, jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 423.238,29 zł.

(skarga kasacyjna – k. 2509 – 2515).

Wyrokiem z dnia 21 czerwca 2012 r. Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną, co do rozstrzygnięcia w punkcie pierwszym zaskarżonego wyroku w zakresie kwoty powyżej 392.566,33 zł. oraz uchylił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym, drugim i trzecim, przekazując sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego

(wyrok SN – k. 2536).

W ocenie Sądu Najwyższego zasadny okazał się zarzut naruszenia art. 362 k.c. Z przepisu tego wynikają dwie postaci przyczynienia: do powstania szkody oraz do zwiększenia już powstałej szkody. Motywy Sądu Apelacyjnego wskazują, że błędnie rozpatrywał on pierwszą z nich. Źródłem powstania szkody było, w ocenie Sądu Apelacyjnego, wydanie przez organ administracyjny wadliwego postanowienia, następnie wyeliminowanego

z obrotu prawnego wskutek stwierdzenia jego nieważności. Sąd drugiej instancji przyjął również istnienie związku przyczynowego w rozumieniu

art. 361 § 1 k.c. pomiędzy nieważnym postanowieniem, a szkodą i ta ocena nie jest przez skarżącego kwestionowana. Poszkodowany powód nie mógł, zatem przyczynić się do powstania szkody, natomiast kwestią do rozstrzygnięcia pozostaje, czy przyczynił się do zwiększenia jej rozmiaru. Sąd Najwyższy, mając na uwadze rozbieżność stanowisk doktryny w przedmiocie zdefiniowania instytucji przyczynienia, opowiedział się za koncepcją kauzalną, która wskazuje na adekwatny związek przyczynowy w ujęciu

art. 361 k.c., jako wyłączną przesłankę jego kwalifikowania. W konsekwencji podstawę stwierdzenia jego istnienia stanowi takie zachowanie poszkodowanego, które może być uznane za jedno z ogniw w normalnym toku zdarzeń, natomiast elementy podmiotowe zarówno po stronie poszkodowanego, jak i odpowiedzialnego za szkodę podlegają ocenie na etapie badania potrzeby i skali odszkodowania. Argument, że brak obowiązku zaskarżenia wadliwego postanowienia organu administracyjnego wyklucza przyjęcie przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody jest prawidłowy, jeżeli jej powstanie pozostaje w związku przyczynowym

z wydaniem wadliwego postanowienia. Poszkodowany nie ma, bowiem kompetencji do uczestniczenia w procesie decyzyjnym organu administracji. Inna jest natomiast sytuacja przy badaniu przyczynienia poszkodowanego do zwiększenia rozmiaru szkody, które może nastąpić bądź wskutek nieuzyskania zmiany orzeczenia, która spowodowałaby zmniejszenie szkody, bądź wskutek jej powiększenia wobec upływu czasu. Na stronie istotnie nie ciąży ustawy obowiązek skorzystania ze środków zaskarżenia zarówno w postępowaniu cywilnym, jak i administracyjnym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie wykluczono jednak możliwości zastosowania art. 362 k.c.

w sytuacji, w której strona postępowania nie wykorzystuje środków prawnych w celu wyeliminowania z obrotu prawnego lub skorygowania wadliwych orzeczeń albo dokumentów.

Jeżeli bowiem strona, przekonana o wadliwości decyzji i pouczone

o dostępnym środku zaskarżenia, wiedząc, że wykonanie orzeczenia spowoduje szkodę zwiększającą swój rozmiar na przestrzeni czasu, nie wykorzystuje właściwej drogi procesowej, a następnie żąda odszkodowania, to jej zachowanie może być uznane za jedno z ogniw w normalnym toku zdarzeń. O przyczynieniu się powoda do powstania szkody można, zatem mówić wówczas, gdyby jego zachowanie było jednym z czynników zwiększenia rozmiaru szkody w tym znaczeniu, że nie doszłoby do niego, gdyby powód nie zachował się w określony sposób. Założenie, że strona może trwać w bezczynności, a następnie dochodzić odszkodowania pozostaje

w sprzeczności z zasadami systemu ochrony prawnej, który tę ochronę przyznaje zarówno poszkodowanemu, jak i – w granicach określonych przepisami ustawy – odpowiedzialnemu za szkodę.

Dodatkowo Sąd Najwyższy wskazał, że ocena zarówno zaistnienia związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem poszkodowanego a zwiększeniem rozmiaru szkody, jak i okoliczności mających wpływ na zmniejszenie obowiązku naprawienia szkody oraz zakres tego zmniejszenia następuje zawsze *in casu*. Rozważenie tych okoliczności jest obowiązkiem sądu, natomiast decyzja o obniżeniu odszkodowania jego uprawnieniem. Zaniechanie wykorzystania środków zaskarżenia przysługujących poszkodowanemu w celu zmiany, lub uchylecia postanowienia wydanego niezgodnie z prawem w postępowaniu administracyjnym, może, zatem stanowić podstawę zastosowania art. 362 k.c.

(uzasadnienie wyroku SN – k. 2536 *verte* – 2539).

W toku ponownego postępowania apelacyjnego pełnomocnik pozwanego poparł apelację w pełnej wysokości zakresu zaskarżenia i nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych. Pełnomocnik powoda natomiast wniósł o oddalenie apelacji, podnosząc, że zarzut przyczynienia się powoda do zwiększenia rozmiaru szkody nie został udowodniony.

(stanowiska stron – k. 2552 – 2552 *verte*).

Sąd Apelacyjny ustalił dodatkowo, co następuje.

Powód nie zaskarżył postanowienia nr (...) z 10 grudnia 2002 r. (...) Inspektora (...)w P. o wstrzymaniu użytkowania kruszarki typu poligonowego, zlokalizowanej na terenie działki nr ewid.(...)w miejscowości B. N., gm. S. (okoliczność bezsporna). Odpis tego orzeczenia został doręczony powodowi w dniu 12 grudnia 2002 r. (okoliczność niesporna). Powód nie odwołał się również od upomnienia z dnia 2 stycznia 2003r. dokonanego przez (...) Inspektora (...)w P. w sprawie wykonania zobowiązań wynikających z postanowienia nr (...), tj. wstrzymania użytkowania kruszarki typu poligonowego (okoliczność niesporna). Jednakże przez cały czas powód podejmował działania zmierzające do wykazania przed organami administracyjnym, że kruszarka nie jest budowlą, a zatem nie wymaga pozwolenia budowlanego na lokalizacją a ponadto nie emituje hałasu w sposób zakłócający równowagę środowiska (dowód – „Opracowanie z zakresu ochrony” z dnia 28 stycznia 2003 r. wykonane na zlecenie powoda przez PPHU (...) – nieoznaczona karta w aktach administracyjnych (...) w P. i przesłuchanie powoda – k. 2385 – 2388).

Powód w dniu 25 lutego 2003 r. wniósł zarzuty (nazwane zażaleniem) na postanowienie (...) z 18 lutego 2003 r. o wystawieniu tytułu wykonawczego i nałożeniu grzywny. W piśmie tym podniósł merytoryczne argumenty dotyczące oceny, czy kruszarka jest budowlą, czy tylko maszyną budowlaną (dowód – karta 7 i 7a akt administracyjnych). Zarzuty te nie zostały uwzględnione przez (...) Inspektora (...), który podtrzymał ocenę, że kruszarka jest urządzeniem technicznym – budowlą (dowód – postanowienie nr (...) z dnia 3 marca 2003 r. w sprawie PINB/7140/108/02 – 03/ - akta administracyjne (...)). W aktach administracyjnych znajduje się kopia pisma otrzymanego przez powoda w dniu 25 lutego 2003 r. od (...) sp. z o.o. z siedzibą w P., od której powód nabył sporną maszynę, z informacją, że kruszarka przewoźna na kołach jest maszyną budowlaną. Brak prezentaty złożenia tego pisma i oznaczenia kart akt administracyjnych na tym piśmie (akta administracyjne).

S. S. (1) zaskarżył postanowienia (...) Inspektora (...)nr (...) z dnia 3 marca 2003 r. zażaleniem z dnia 11 marca 2003 r. (dowód – k. 8 akt administracyjnych (...)), które zostało przedstawione (...) (...) Inspektorowi (...)w dniu 19 marca 2003 r. Zażalenie to nie zostało rozpoznane do momentu wniesienia przez powoda wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 17 stycznia 2003 r., tj., do dnia 13 czerwca 2003 r.

Dopiero w dniu 15 października 2003 r. (dwa dni po stwierdzeniu nieważności decyzji nr (...) (...) Inspektora (...)w P. z dnia 17 stycznia (...). oraz postanowienia nr (...) (...) Inspektora (...)w P. z dnia 10 grudnia 2002 r.) (...) (...)Inspektor (...)najpierw uchylił zaskarżone postanowienie w całości i umorzył postępowanie w I instancji, a następnie umorzył postępowanie zażaleniowe (postanowienia nr (...) i (...) – akta administracyjne). Wszczęcie postępowania w przedmiocie wniosku powoda z dnia 13 czerwca 2003 r. nastąpiło w dniu 17 września 2003 r. (dowód – zawiadomienie o wszczęciu z dnia 17 września 2002 r. – akta administracyjne).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja strony pozwanej zasługuje na uwzględnienie w takim zakresie, w jakim zrobił to Sąd Apelacyjny w Łodzi w poprzednim składzie, czemu dał wyraz w wyroku z dnia 30 grudnia (...). w sprawie o sygn. akt I A Ca 872/10 i w jego uzasadnieniu. Sąd II instancji w obecnym składzie rozpoznającym sprawę, oceny tej nie kwestionuje, przeciwnie – podziela ją i uznaje za własną. Jak się wydaje, ten sposób obliczania wysokości szkody również nie jest obecnie kwestionowany przez stronę powodową i został zweryfikowany, co do prawidłowości przez Sąd Najwyższy, który na skutek rozpoznania skarga kasacyjną strony pozwanej nie znalazł podstaw do kwestionowania przeprowadzonej oceny prawnej wysokości szkody powoda. Zagadnieniem spornym na obecnym etapie postępowania, wymagającym ponownej oceny tutejszego Sądu pozostał jedynie zarzut naruszenia art. 362 k.c. poprzez jego niezastosowanie w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy.

Z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego przede wszystkim wynika, że poszkodowany powód nie mógł przyczynić się do powstania szkody, natomiast kwestią do rozstrzygnięcia pozostaje, czy przyczynił się do zwiększenia jej rozmiaru. Wskazano, że zwiększenie rozmiaru szkody może nastąpić bądź wskutek nieuzyskania zmiany orzeczenia, która spowodowałaby zmniejszenie szkody, bądź wskutek jej powiększania wobec upływu czasu. Podkreślono, że na stronie istotnie nie ciąży ustawowy obowiązek skorzystania ze środków zaskarżenia zarówno w postępowaniu cywilnym, jak i administracyjnym, ale w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie wykluczono jednak możliwości zastosowania art. 362 k.c.

w sytuacji, w której strona postępowania nie wykorzystuje środków prawnych w celu wyeliminowania z obrotu prawnego lub skorygowania wadliwych orzeczeń albo dokumentów. Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał, że ocena zarówno zaistnienia związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem poszkodowanego a zwiększeniem rozmiaru szkody, jak i okoliczności mających wpływ na zmniejszenie obowiązku naprawienia szkody oraz zakres tego zmniejszenia następuje zawsze *in casu*. Zaprezentowany pogląd, w ocenie Sądu II instancji, nie przesądza, że powód przyczynił się do zwiększenia rozmiaru szkody poprzez brak zaskarżenia postanowienia (...) z dnia 10 grudnia 2002 r., a jedynie otwiera drogę do rozważenia takiej możliwości w okolicznościach faktycznych tej sprawy.

Po uchyleniu przez Sąd Najwyższy wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi i przekazaniu sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania, strona pozwana, wywodząca z twierdzeń o przyczynieniu się powoda do powiększenia rozmiaru szkody, skutków prawnych w rozumieniu art. 6 k.c.,

po pierwsze nie skonkretyzowała zakresu tego przyczynienia się, poza stwierdzeniem, że „przyczynienie się powoda do zwiększenia rozmiarów szkody jest tak duże, że wyczerpuje w zasadzie całą kwotę” (protokół rozprawy apelacyjnej z dnia 7 lutego 2013 r. – 4.47 min.), po drugie nie zgłosiła żadnych wniosków dowodowych. Również takich wniosków nie zgłosiła strona przeciwna. Oznaczało to dla Sądu II instancji konieczność poczynienia ustaleń faktycznych, odnoszących się bliżej do kwestii przyczynienia się powoda, przy wykorzystaniu dotychczas zebranego w sprawie materiału dowodowego. Z tej przyczyny Sąd Apelacyjny poczynił dodatkowe ustalenia faktyczne na podstawie art. 382 k.p.c., wynikające z dowodów dotychczas niekwestionowanych przez strony, w większości mających charakter dokumentów urzędowych.

Skonkretyzowany przebieg zdarzeń w zakresie wprowadzenia do obrotu decyzji (...) w P. z dnia 10 grudnia 2002 r. a następnie jej wyeliminowania w dniu 13 października 2003 r. pozwala ocenić, że zarzut apelacji strony pozwanej naruszenia art. 362 k.c. jest nietrafny.

Przede wszystkim trzeba wyraźnie podkreślić, że co prawda powód nie zaskarżył decyzji z dnia 10 grudnia 2002 r., doręczonej w dniu 12 grudnia 2002 r., z możliwością zaskarżenia w terminie 7 dni, to jest do 19 grudnia 2002 r., ale nie oznacza to bezczynności S. S. (1) wobec wydanego orzeczenia. Powód niezwłocznie wdrożył inne przysługujące mu środki prawne w celu wyeliminowania z obrotu prawnego lub skorygowania wadliwej decyzji (...) Inspektora (...) w P..

W miesiącu styczniu 2003 r. powód zbierał dokumentację techniczną dotyczącą spornej kruszarki celem uzyskania argumentów służących do zmiany postanowienia nr (...), które jedynie wstrzymywało użytkowanie kruszarki typu poligonowego, a zatem rozsądnie można było przypuszczać, że dostarczenie dokumentacji, z której wynikać będzie, że kruszarka jest pojazdem mechanicznym, a nie budowlą, rozwiąże sprawę.

W miesiącu lutym 2003 r. powód wniósł zarzuty na postanowienie (...) z 18 lutego 2003 r. o wystawieniu tytułu wykonawczego i nałożeniu grzywny, w których jednoznacznie kwestionował przyjęty w decyzji nr 40/2002 charakter kruszarki, jako budowli, zamiast maszyny drogowej. Koniecznie trzeba podkreślić, że zarzuty powoda nie zyskały akceptacji (...), który wbrew dokumentom przedstawionym przez powoda, ponownie dokonał wadliwej oceny charakteru spornej maszyny.

W miesiącu marcu 2003 r. S. S. (1) zaskarżył postanowienia (...) Inspektora (...)nr (...) z dnia 3 marca 2003 r. zażaleniem z dnia 11 marca 2003 r. Zażalenie ponownie dotyczyło kwestii charakteru kruszarki. Zażalenie to nie zostało w ogóle rozpoznane merytorycznie przez (...) (...)Inspektora (...), a dopiero w połowie października 2003 r. doszło do umorzenia postępowania zażaleniowego z powodu braku potrzeby rozpoznawania zażalenia na skutek uchylecia kwestionowanych decyzji administracyjnych.

W miesiącu czerwcu 2003 r. – wobec braku reakcji na wniesione środki prawne – powód sięgnął do środka w postaci wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 17 stycznia 2003 r.

Dalej, należy podnieść, że zaniechanie zaskarżenia decyzji z dnia 10 grudnia 2002 r., doręczonej powodowi w dniu 12 grudnia 2002 r., z możliwością zaskarżenia w terminie 7 dni, to jest do 19 grudnia 2002 r., nie spowodowało zbędnego wydłużenia czasu, w którym powód nie wykorzystywał kruszarki, a co miałyby w normalnym związku przyczynowo – skutkowym wpływ na wysokość szkody poniesionej przez powoda. Wniesienie zażalenia w dniu 19 grudnia 2002 r. nie oznaczałoby natychmiastowego rozpoznania zażalenia. Jak wynika z przytoczonych wyżej okoliczności, zażalenie powoda z dnia 11 marca 2003 r. nie zostało rozpoznane przez 7 miesięcy. Z kolei wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej był procedowany od połowy czerwca 2003 r. do połowy października 2003 r., to jest przez 4 miesiące, a samo wszczęcie postępowania nastąpiło po 3 miesiącach od daty złożenia wniosku. Zatem porównywalnie – a strona pozwana nie dostarczyła argumentacji przeciwnej – rozpoznanie zażalenia mogłoby nastąpić pomiędzy 19 kwietnia 2003 r. a 19 lipca 2003 r., podczas, gdy powód pierwszy środek zaskarżenia w postaci zarzutów wniósł już w dniu 25 lutego 2003 r.

Na koniec należy podnieść także i to, że przedłużenie okresu niemożności wykorzystywania przez powoda spornej kruszarki do prowadzonej działalności gospodarczej było wynikiem nie tylko nieprawidłowej oceny charakteru maszyny dokonanej w grudniu 2002 r., ale również w marcu 2003 r., kiedy (...) bezzasadnie uznał za nietrafne zarzuty powoda z dnia 25 lutego 2003 r. Odmienna treść postanowienia nr (...) rozwiązałaby problem w sposób ostateczny. Natomiast (...)Inspektor (...)w P. jeszcze w marcu 2004 r., czyli w toku postępowania o przyznanie odszkodowania, – co wynika z treści akt administracyjnych – kwestionował decyzję (...) (...)Inspektora (...), co do charakteru kruszarki.

Reasumując, nawet przyjmując, co jest konstrukcją teoretyczną, że zaskarżenie przez powoda przedmiotowej decyzji z grudnia 2002 r. spowodowałoby uwzględnienie zażalenia, to brak takiego działania powoda nie miał wpływu na zwiększenie rozmiaru szkody na płaszczyźnie art. 362 k.c. z uwagi na podjęcie niezwłocznie przez S. S. (1) innych działań prawnych, które mogły przynieść rozsądnie spodziewany efekt, gdyby strona pozwana działała zgodnie z prawem.

Z tych wszystkich przyczyn należało zmienić zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. a o kosztach postępowania apelacyjnego orzec zgodnie z art. 100 zd. 1 k.p.c., uznając, że postępowanie apelacyjne toczące się przed sądem II instancji po uchyleniu wyroku tego sądu przez Sąd Najwyższy i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania nie jest nowym, drugim postępowaniem apelacyjnym w rozumieniu § 12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia MS z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności ...(Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).